

СТЕНОГРАМА

засідання Комітет з питань економічного розвитку

08 листопада 2023 року

Веде засідання голова Комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю!

МОВЧАН О.В. Вітаю, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю, Олексій Васильович.

БУЙМІСТЕР Л.А. Вітаю, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмила Анатоліївна, мої вітання.

Це нас вже четверо.

КУБІВ С.І. Слава Україні! Вітання всім!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Кубів п'ятий.

Кисилевський підключається наче. Дмитро Давидович, вітання. Ви на зв'язочку?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Вітання, Дмитро Андрійович, я тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шостий. Дякую.

Богдан Вікторович тут. Супер, буде сьомий.

Маріковський, бачу, восьмий. Нормально, супер, є кворум.

(Загальна дискусія)

Колеги, нам потрібно ще дві людини... одна людина потрібна.

МАРЧУК І.П. Доброго дня, шановні колеги. Я на зв'язку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ігор Петрович. Вітаю.

Є кворум. Правильно? Чудово.

Колеги, у нас є кворум. Я дуже вдячний за те, що приєдналися. У нас тут присутні фізично народні депутати Кицак і Шевченко, плюс Наталуха, це для стенограми, і Олександр Олександрович Федоришин – виконуючий обов'язки Голови Фонду державного майна України. Вітаю всіх, хто онлайн.

Давайте розпочнемо тоді засідання. У нас порядок денний складається з п'яти пунктів. Я думаю, що всі мали можливість ознайомитись з пропонованим порядком денним.

Перше. Це 10143: проект Закону про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та інших законодавчих актів щодо імплементації Директиви Європарламенту та Ради ЄС та запровадження процедур превентивної реструктуризації.

Другий. Проект Закону 6420, друге читання, це так звані профспілки.

Третє. Це 7331, друге читання, це спрощення умов провадження господарської діяльності в період воєнного (надзвичайного) стану в Україні.

Далі у нас представлення концепції Українського суверенного фонду Олександром Олександровичем і "Різне", п'ята позиція.

Чи будуть пропозиції до порядку денного, шановні колеги?

МОВЧАН О.В. Дмитро Андрійович, так. У мене, можна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. По черзі тоді. Да, будь ласка, Мовчан і Буймістер, я так розумію.

МОВЧАН О.В. 6420, з огляду на новини щодо керівництва Фонду, там призначення, я би попросив почекати, щоб ми його тиждень-два, уже як призначать нового очільника, ми з ним ще раз поговоримо. Тому що повертатися до розгляду завжди набагато складніше ніж не прийняти, да, тобто не затвердити якийсь текст. Тому давайте перенесемо його розгляд на інший комітет.

КУБІВ. Який це номер законопроекту, Олексію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. 6420.

КУБІВ. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я погоджуюся з логікою, в принципі, є сенс. Колеги, тоді пропоную порядок денний сьогодні сформувані з чотирьох позицій: перша – це 10143, друге – це 7331, третє – це Суверенний фонд і четверте – це "Різне".

Будуть ще пропозиції, зауваження або доповнення до порядку денного?

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, пане голово, у мене буде величезне прохання. Я зараз надам коротку інформацію, це, в принципі, більше до "Різного" відноситься. Просто я зараз знаходжуся в Японії на засіданні Глобального партнерства "Групи семи". І в мене буде прохання до членів комітету підтримати одну пропозицію, я займаюсь питаннями нерозповсюдження зброї масового знищення. Ми вже багато працювали з нашими основними партнерами, з Державним департаментом і Міністерством оборони Сполучених Штатів, Європейським Союзом, зараз запускаємо в роботу проект щодо змін до законодавства, яке би відповідало вимогам воєнного часу і тих безпекових викликів, які зараз стоять перед Україною. І 1 листопада була створена відповідна робоча група в Комітеті енергетики. Але для того, щоб вони це рішення формалізувати змогли, мене підкомітет підтримав в якості співголови цієї робочої групи. Для того, щоби формально міг енергетичний комітет це рішення проголосувати, нам треба, щоби наш комітет підтримав також мою кандидатуру в якості співголови робочої групи, і тоді вони винесуть на комітет, і затвердять вже у себе на комітеті таку робочу групу. Тому я буду просити вас підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмила Анатоліївна, давайте це в "Різне". Добре.

БУЙМІСТЕР Л.А. Але я буду просити вас відпустити мене раніше, тому що я летіла 28 годин і я просто боюсь, що я з вами до кінця не добуду. Це технічне голосування, якщо можна його поставити відразу, а потім перейти до обговорення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, у мене прохання, Людмила Анатоліївна, щоб ви просто нам дали якось формулювання в чат, щоб секретаріат зараз швидко оформив і підготував.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримати мою кандидатуру в якості співголови робочої групи, а назву, я скину зараз в групу, як називається сама робоча група точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, зараз секретаріат зв'яжеться з вами і ви це узгодите.

Руцишин до нас приєднався.

Колеги, тоді, якщо немає більше зауважень по порядку денному... Євгеній Володимирович, буде доповідь, вона буде друга по порядку... третя по порядку. Буде 10143, 7331 і одразу доповідь.

Ставлю на голосування тоді пропозицію прийняти порядок денний в запропонованій під стенограму редакції. Прошу голосувати.

Хто – за?

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович є.

КОЛТУНОВИЧ О.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха – за.

Руцишин.

Тарути немає.

Шевченко.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. колеги. Рішення прийнято. Порядок денний ухвалений.

Олексій Васильович, давайте тоді вам слово, будь ласка, по 10143.

МОВЧАН О.В. Дякую дуже, Дмитро Андрійович.

Шановні колеги, значить, законопроект 10143 про внесення змін до Кодексу з процедур банкрутства та інших законодавчих актів щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу та запровадження превентивної реструктуризації. Значить, цей законопроект є, зрозуміло, він є вимогою в контексті меморандуму з ними, по якому виділяється 18 мільярдів євро на підтримку України. Це вже є ітерація змін до законодавства в рамках цього меморандуму. Раніше це було і 4409, і 7442, і тепер це вишенька на торті.

Але чому мені подобається цей законопроект, він мені дуже подобається, тому що він є зрозумілим, тобто він дуже чітко комунікується. Значить, про що він? Він про те, щоб запровадити інструмент, який прописаний в європейській директиві, так называємої превентивної реструктуризації, який буде передувати відкриттю процедури при відкритті провадження про банкрутство боржника. Тобто нам як державі, як полісімейкерам в цій частині важливо, щоб бізнес працював, тому що... Що таке процедура банкрутства? Вона здебільшого, на жаль, в Україні закінчується не поверненням бізнесу і не відновленням його роботи, а ліквідацією підприємства, тому що це швидше, це простіший спосіб виплатити, роздати борги кредиторам. А що робити, якщо підприємство, в принципі, і могло би розрахуватися із боргами, але в нього трапилась якась криза? Необов'язково його різати і продавати з молотка, тобто підприємство як єдиний майновий комплекс, в принципі, може існувати. І інструмент превентивної реструктуризації, він якраз і вирішує цю проблему.

Важливо сказати про те, що це дуже новий освітній інструмент, трошки раніше його придумали в США, а в Європейському Союзі почали імплементувати після прийняття відповідної директиви в 2019 році. Тобто за, по суті, чотири роки вже працює, близько 10, до 10 країн вже запровадили цей інструмент законодавства. Тобто це дуже сучасна штука і Україна підхоплює найкращі практики в цій процедурі. Значить, якщо простими словами сказати, то якби банкрутство було лікарнею, то превентивна реструктуризація була би сімейним лікарем, тобто такий, знаєте, до якого ти приходиш і він тобі каже: так, у тебе є симптоми, іди, наприклад, до хірурга, хай він тобі щось відріже. Або давай краще... на тобі якісь таблетки і ти, значить, з цими таблетками більше до мене... випий їх і більше не приходь до мене. Тобто це такий дуже простий санаторій, можна сказати, для бізнесу.

Тепер до деталей. Він вводиться на чотири місяці без мораторію на виконавчі стягнення. Тобто якщо є ознаки у боржника неплатоспроможності, то він звертається до суду, суд дає йому, відкриває цю процедуру і вона така досить таки коротка. В цей час він може домовитися зі своїми кредиторами і його як би кредитори не будуть змушувати силою і забирати в нього ці борги. Тобто мораторій на виконавчі стягнення не запроваджується, але є обмеження на відкриття провадження у справі про банкрутство, тобто не можна відкрити, зупиняється нарахування штрафних санкцій, процентів і так далі. Це дуже спрощена процедура, вона швидка, і боржник подає до суду або план врегулювання заборгованості для відкриття оцієї процедури реструктуризації, або концепт, його концепт, а потім вже план. Це так придумано, запропоновано, Євродирективою це запропоновано, якраз для того, щоб до процедури банкрутства і превентивної реструктуризації залучалися суб'єкти малого і середнього підприємства. Тому що сама по собі процедура банкрутства, вона є дорогою, вона є довгою, складною, тобто це здебільшого нею користуються... не здебільшого, а вона на 100 відсотків підходить великому бізнесу. А превентивна реструктуризація – це для середнього і малого. І для того, щоб цей бізнес не ніс додаткових витрат, от запропоновано, щоб він просто подавав концепцію того, як він буде розбиратися із боргами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Васильович, дякую дуже. Я думаю, що ми...

МОВЧАН О.В. Довго?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, трошки затягнули, чесно кажучи.

Я думаю, що насправді ідея більш-менш зрозуміла. Це схоже на settlement в цивільних справах судових, коли, або, напевно, навіть там медіаційну процедуру, коли до того, як йти в суд, дається можливість сторонам фінально ще раз спробувати знайти спільну мову.

МОВЧАН О.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перенесення просто на бізнес контекст і звучить справді достатньо логічно і привабливо.

Я думаю, що у колег були можливості ознайомитися з текстом проекту закону. Я би запропонував просто, враховуючи, що це перше читання, у кого є там зауваження критичні або застереження до цього проекту закону, проговорити їх зараз і рухатися далі, якщо ви не заперечуєте.

Так, Руцишин Ярослав Іванович, будь ласка.

РУЦИШИН Я.І. Дякую.

Я тільки хотів би попросити, якщо можна, щоб Олексій два слова сказав все-таки місце власників в цьому процесі, бо вони тут, чи вони тут беруть участь, і чи їх тут не обходиться керівництвом виконавським.

А по-друге, перелік виключень з цієї процедури, те, що надав Пенсійний фонд, наприклад, і ще які інституції повинні бути виключені з цієї процедури превентивної реструктуризації? Дякую.

МОВЧАН О.В. Так, значить, дивіться, по власникам – ніяк це не впливає ні на власників, на керівників, тобто етап превентивної реструктуризації. Це, значить, просто інструмент, платформа, ще можна назвати, да, законодавча, де кредитори зможуть домовитися із існуючою структурою, тобто існуючим директором, правлінням, наглядовою радою і власниками про те як, з ними розрахуються або не розрахуються для того, щоб бізнес далі працював.

Що стосується виключень, це треба вивчати, тому що, перше, це євродиректива. Друге. Дивіться, як у нас, у нас всі хочуть бути... гарантовано захистити свої інтереси, тобто будь-який кредитор. З іншого боку, законодавство європейське і рекомендації USAID кажуть про те, що ти не можеш виділяти одних кредиторів над іншими, хоча ясно, що це відбувається, якщо говорити про Пенсійний Фонд або там Фонд державного майна

може сказати, там, от через те, що ми держава, ми хочемо особливі умови для своїх підприємств, які, по яким можуть відкриватися такі процедури.

Але тут треба буде шукати баланс і це те, та робота, яку ми будемо проводити до другого читання. Тобто як і євродирективу не порушити, і принципи її основні, і зробити так, щоб цей інструмент працював для всіх.

КУБІВ С.І. Можна два слова?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Дивіться, перше, Олексій Васильович, дякую за опрацювання, тому що це дійсно потрібний документ і потрібний закон. Я би, напевно, радив вам і, напевно, під час обговорення на комітеті, щоб ви звернули увагу на певні зауваження, які пропонує сьогодні і Мінфін, для покладання нових повноважень на державний орган з питань банкрутства потрібно додаткові видатки з бюджету. І це важливо, доцільно, перспективи розуміти, які це будуть видатки, в якій структурі, в якій послідовності ми будемо це робити. Мене трошки здивував в тому числі і Фонд державного майна, який дав шість сторінок доповнень, і відповідно Пенсійний фонд. Враховуючи багато речей, коли іде про банкрутство, і по Фонду державного майна, і по пенсійному, і по Мін'юсту, це є учасники процесу, тут треба бути дуже обережним, враховуючи те, що сьогодні відкрита, як кажуть, доріжка до переговорів реальних вступу України в Європейський Союз.

Також звернути прошу увагу на термінологію, бо ГНЕУ чітко визначило в шести чи семи позиціях щодо термінології і відмежування тих чи інших юридичних понять. І також я би звернув увагу на те, що механізм реалізації правового припису, який описується відповідно в новій редакції щодо боржників і ініціаторів перед питанням відкриття процедури превентивної реструктуризації, ми повинні також в правовому полі виписати більш однозначно. Тобто ми маємо можливість між першим, другим читання, дійсно, звернути на це увагу і знайти компроміс. Так, я вважаю, що це повинні ми підтримати, ту позицію. І я думаю, що вимога в тому числі міжнародних фінансових організацій, яка вимагає врегулювання основних проблем там, де є високі ризики споживчих, будемо говорити, кредитувань і так далі, це є дуже важливий аспект, який ми сьогодні обговорюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степан Іванович.

Справді, мені здається, що така достатньо прогресивна концепція, тому що воно передбачає, що процедура цієї превентивної реструктуризації, до речі, може бути ініційована боржником у будь-якій формі як юрособою, так і фізичною особою-підприємцем, до речі, окрім юросіб, які надають фінансові послуги. І це справді щось таке достатньо інноваційне.

Колеги, якщо є ще коментарі або зауваження по цьому проекту закону?

МОВЧАН О.В. Дмитро Андрійович, єдине прохання і те, що сказав Степан Іванович, і те, що направили стейкхолдери, включити 116 статтю в рішення комітету, тому що там законопроект тільки 115 сторінок порівняльної таблиці, це нова процедура, тобто такого не було. І тому нам точно треба буде міняти інше законодавство або інші частини кодексу, які можуть не бути предметом розгляду в першому читанні. Тому, да, проситиму 116-у. Дякую.

КУБІВ С.І. Без 116-ї ми не зможемо це розглянути фактично.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Приймається. Колеги, добре. Давайте тоді переходити до голосування. Я думаю, що дискусія була. Відповідно до обговорення пропоную рішення внести проект Закону про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації (реєстраційний номер 10143, від 12.10.2023 року) на розгляд Верховної Ради України рекомендувати включити його до порядку денного сесії Верховної Ради України та за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

Прошу голосувати, колеги.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Підтримую всіляко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха – за.

Руцишин.

Тарута відсутній.

Шевченко.

Янченко.

МАГОМЕДОВ М.С. Магомедов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов – за. Дякую, Муса Сергоєвич.

ЯНЧЕНКО Г.І. Я також – підтримую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Галина Ігорівна.

У нас 1 – утримався, всі інші – за. По 116-й... Чого 2 – утримались? Колтунович і все. Ні, ні, Буймістер підтримала.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я підтримую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Буймістер підтримала. Утримався Колтунович.

Значить, по 116-й, колеги, по формулюванню у нас позиція наступна. Беручи до уваги висновки ГНЕУ щодо усунення деяких неузгодженостей та урахування висловлених зауважень і пропозицій до законопроекту, пропоную ухвалити рішення звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити відповідно до частини першої статті 116 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні про необхідність внесення пропозицій і поправок щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті зазначеного законопроекту, інших структурних частин зазначеного законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту.

Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха – за.

Руцишин.

Таруга.

Шевченко.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Добре, 1 – не голосував, 1 – утримався, інші – за. Дякую, колеги. Це питання проголосоване.

Далі, 6420 ми виключили, йде питання 7331, друге читання – це щодо спрощення умов провадження господарської діяльності в період воєнного або надзвичайного стану в Україні (друге читання).

Ганна Василівна, вам слово, будь ласка.

ЛІЧМАН Г.В. Дякую, шановні колеги.

Ми вже підтримали цей законопроект. Але в нас є два, так сталося, що не вирішених питання. І перше питання таке, що в нас до порівняльної таблиці законопроекту автоматично були внесені пропозиції депутата Мамки та інших авторів народних депутатів. Скажімо так, ці правки були занесені у таблицю, але фактично час цих зазначених правок вже, скажімо, час на подання вже був вичерпаний. Ми частково їх використовували, скажімо так, для того, щоб покращити законопроект. Але для усунення всіх можливих неузгодженостей пропоную все ж таки проголосувати за включення до таблиці та подальший розгляд цих зазначених пропозицій, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ганна Василівна. Приймається.

Колеги, нам для того, щоб продовжити роботу над поправками, над текстом таблиці до другого читання, справді потрібно провести голосування, кілька. Перше – про перегляд рішення прийнятого на останньому комітеті, а далі по включенню і внесенню цих пропозицій до таблиці.

Відповідно ставлю на голосування першу пропозицію переглянути відповідно до частини п'ятої статті 44 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" рішення комітету щодо проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов провадження господарської діяльності в період воєнного (надзвичайного) стану в Україні (реєстровий номер 7331).

Прошу голосувати, колеги.

Буймістер. Це перегляд.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.
Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.
Наталуха – за.
Руцишин.

МОВЧАН О.В. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Шевченко.
Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

МАГОМЕДОВ М.С. За. Магомедов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Так є, колеги. Увійшли в перегляд. Відповідно далі, щоб рухатись так як пропонує шановна Ганна Василівна, нам потрібно проголосувати за включення поправок, поданих... Да, до таблиці, звісно. Відповідно до порівняльної таблиці проекту 7331 автоматично внесені пропозиції Мамки та інших авторів народних депутатів України, підписані 11 серпня 2023 року. Але у нас згідно з картою документу вхідна дата наданих пропозицій 14.08, хоча період збору пропозицій, поправок до зазначеного законопроекту тривав з 29 по 11. Тому задля усунення усіх можливих неузгодженостей пропоную проголосувати за включення до таблиці та подальший розвиток зазначених пропозицій.

Прошу голосувати, колеги.

Буймістер.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Маріковський.

_____. *(Не чути)*

МАГОМЕДОВ М.С. Магомедов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

Наталуха – за.

Руцишин.

Шевченко.

МОВЧАН О.В. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Мовчан – за.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Є.

Далі. Третє процедурне так саме голосування. Колеги, нам потрібно підтримати пропозицію народного депутата України Лічман Ганни Василівни та внести їх до порівняльної таблиці з подальшим врахуванням нових правок, виклавши їх у редакції комітету. Прошу голосувати.

Буймістер.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха – за.

Руцишин.

Шевченко.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Ні, Шевченко – утримався.

МАГОМЕДОВ М.С. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, є Магомедов. За. Дякую.

І останнє процедурне голосування, колеги. Це на виконання рішення комітету доручити народному депутату України Лічман Ганні Василівні подати зазначені поправки та пропозиції як суб'єкту права законодавчої ініціативи висновки щодо врахування або відхилення інших правок і пропозицій, внесених суб'єктами права законодавчої ініціативи, привести у відповідність до остаточної редакції, проголосованої комітетом. Ще раз: це теж процедурне голосування для того, щоб далі працювати вже із самим змістом поправок і з таблицею.

Буймістер.

Кисилевський.

Кицак.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак.

Колтунович.

БУЙМІСТЕР Л.А. Буймістер – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. За – Марчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Мовчан.

МАГОМЕДОВ М.С. Магомедов – за.

МОВЧАН О.В. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наталуха – за.

Руцишин.

Шевченко.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Да, Мовчан – за, всі – за. Утримався – Шевченко і не голосував – Колтунович.

Колеги, можна переходити до процесу дискусії по поправках. Ганна Василівна, я тоді, напевно, вам слово надаю як модератору. Чи є в когось бажання проговорити конкретно поправки, будь ласка?

ЛІЧМАН Г.В. У нас насправді поправки, які пропоновані зараз до розгляду, це поправки суто формальні, технічні чи як, я не знаю, коректно їх назвати, вони стосуються доопрацювання законопроекту щодо зауважень до проекту закону, які були надані Головним юридичним управлінням. Тому фактично ми дискутували вже з основних цих пропозицій. Тому, якщо, колеги, є така потреба, я можу зачитати ці правки, але вони

фактично зводяться до того, що ми змінюємо формулювання воєнний (надзвичайний) тільки до воєнного і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозумів. Приймається? Я не думаю, що потрібно, секретаріат підказує, що не треба, тому що, в принципі, це все зафіксовано. Єдине в мене прохання було від Національного банку, вони просили слово, в них теж є поправка, на якій вони хочуть зосередити нашу увагу.

ЛІЧМАН Г.В. Давайте спробуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КОЗЛОВА О.І. Так, колеги. Доброго дня. Якщо можна, Ольга Козлова, Національний банк.

Ми просимо комітет повернутись і переглянути рішення відносно правки номер 45 народного депутата Ольги Василевської-Смаглюк. Суть правки полягає в тому, що ми не підтримуємо поширення декларативного порядку початку провадження банківської та іншої фінансової діяльності і просимо додати виключення відносно цього до абзацу першого пункту 6.1 статті 21.

Це пов'язано все ж таки з особливостями тієї діяльності, яку здійснюють банки, страхові компанії, кредитні спілки, і на них не може поширюватися декларативний характер, оскільки коли вони починають свою діяльність, до них висуваються підвищені вимоги як до самих засновників таких фінансових установ, так і до їх готовності здійснювати таку діяльність. Тому ми наполягаємо на тому, що відносно фінансових установ не може бути взагалі передбачений декларативний характер початку здійснення діяльності. То ж просимо підтримати правку 45 і внести уточнення в норму абзацу першого пункту 6 прим. 1 статті 21. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Одну секунду, секретаріат з'ясовує, яка це правка, враховуючи зміни до...

ЛІЧМАН Г.В. Я пропоную, зараз має підключитися до нас хтось із департаменту пана Палазова, і ми давайте разом це проговоримо, тому що в нас була така робота над цим законопроектом, до якої було залучено багато різних стейкхолдерів, експертів. І,

звичайно, маємо почути, що скаже міністерство, бо це їх, скажемо так, ініціатива, якщо ви не проти.

ОЛІЙНИК О. Доброго дня, шановні народні депутати! Виконуючий обов'язки директора Департаменту регуляторної політики Міністерства економіки Ольга Олійник. Зараз я теж шукаю, де ми прописували, що взагалі на види діяльності, які ліцензуються відповідно до спеціальних законів, не поширюється норма щодо декларації. Зараз я її знайду і скажу.

КОЗЛОВА О.І. Можна я одразу прокоментую, поки колега шукає цю норму. Дивіться, на види діяльності банківської і надання фінансових послуг не поширюється дія цього закону, вірніше так воно звучить: дія закону не поширюється на ліцензування банківської діяльності, тобто процедури не здійснюються згідно вимог цього закону. Проте 21 пункт фактично зупиняє дію статті 7, яка надає загальний список видів ліцензованої діяльності. І виходить, що скасовується на цей період, на період воєнного стану, цей перелік видів ліцензованої діяльності. Виходить, що і відносно банківської діяльності і діяльності з надання фінансових послуг також зупиняються норми про те, що це ліцензується. Тому ми просимо зробити виключення, тому що це звучить саме так. Дякую.

Порядок ліцензування не поширюється. Але цей список в 7 статті він загальний для всіх видів діяльності. Якщо діяльності немає в цьому списку, то така діяльність не підлягає ліцензуванню. А зараз це змінюється на воєнний стан.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секретаріат підказує, що це 47 поправка, враховуючи зміни з нумерацією.

КОЗЛОВА О.І. На жаль, у мене немає останнього тексту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василевська...

ЛІЧМАН Г.В. Я хочу спитати шановних колег, а чому ви, коли ми обговорювали всі ці правки, не брали участь і не дали нам свої думки з цього?

КОЗЛОВА О.І. Нас не запрошували і Василевську-Смаглюк також не запрошували. Ми навіть не знали, що...

ЛІЧМАН Г.В. Це неправда. Всіх запрошували, всіх авторів запрошували.

КОЗЛОВА О.І. У нас не було інформації. Ми б, звичайно, прийшли на комітет, на робочу групу.

ЛІЧМАН Г.В. и розумієте, що зараз ми з колегами обговорювали зовсім інші питання, ви ж розумієте це.

КОЗЛОВА О.І. А що нам робити, якщо не врахована наша правка, яка нам потрібна? У нас не було інформації...

ЛІЧМАН Г.В. Вчасно звертатись.

КОЗЛОВА О.І. Ми і звернулись, ми зараз звертаємося. І ми свої зауваження надавали вчасно, до речі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, питань немає, що Василевська-Смаглюк... Я так розумію, ви маєте на увазі, що ваші зауваження – це правка Василевської-Смаглюк.

КОЗЛОВА О.І. Ми подавали самостійно листом, плюс Василевська-Смаглюк продублювала, так.

ЛІЧМАН Г.В. Добре. Шановні колеги з міністерства, чи ви знайшли цю правку і чи є у вас пропозиції щодо формулювання чи бачення якесь.

ОЛІЙНИК. Так, ми знайшли цю правку. Ми не проти того, щоб декларація не поширювалася на банківську діяльність. У нас супер мало часу, тому можна прописати так, як Нацбанк просить, і там особливих проблем у читанні закону не буде.

ЛІЧМАН Г.В. Добре.

Шановний Нацбанк, у вас є формулювання точне?

КОЗЛОВА О.І. Так, так.

ЛІЧМАН Г.В. Надайте, будь ласка.

КОЗЛОВА О.І. Зараз?

ЛІЧМАН Г.В. А коли?

КОЗЛОВА О.І. Я можу вам сказати номер нашого листа офіційного в комітет, і там є це формулювання, ми його надавали. І воно звучить у правці Василевської-Смаглюк, там є формулювання.

ЛІЧМАН Г.В. Добре. Колеги, тоді в мене пропозиція, якщо точного формулювання зараз ми не можемо озвучити, шановні колеги...

КОЗЛОВА О.І. Ми можемо, я можу озвучити.

ЛІЧМАН Г.В. Ну так озвучуйте.

КОЗЛОВА О.І. Будь ласка. Абзац другий підпункту 2 пункту 2 розділу I після слів "частини виду господарської діяльності" доповнити словами "крім видів господарської діяльності, зазначених у пункті 1 частини першої статті 7 цього закону".

ЛІЧМАН Г.В. Дякую.

Шановні колеги з міністерств, чи є у вас зауваження, чи вас це влаштовує.

ОЛІЙНИК. Так, може бути так.

ЛІЧМАН Г.В. Може бути чи так?

ОЛІЙНИК. Так, хай буде так.

ЛІЧМАН Г.В. Добре, давайте так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, враховуючи, що це формулювання дублює поправку 47 Василевської-Смаглюк, яка відхилена, я думаю, що ми можемо проголосувати її прийняття.

_____. *(Не чути)*

КИСИЛЕВСЬКИЙ. Шановні колеги, нічого не чути. Це, може, в мікрофон не говорять.

ЛІЧМАН Г.В. Є питання. У нас пауза трошки.

КИСИЛЕВСЬКИЙ. А, вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я пропоную тоді перенести розгляд питання 7331 на наступне засідання комітету, яке буде завтра о 10 годині ранку. Нам голосувати за це треба? Треба буде проголосувати за це, колеги, якраз за цей час узгодиться фінальна редакція тексту між Нацбанком, Мінфіном, Мінекономіки і авторами поправок.

Прошу голосувати.

Буймістер.

КУБІВ С.І. Пане голово, по Регламенту юридично це правильно, що ми зараз хіба призупиняємо і переносимо комітет?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, це не комітет.

КУБІВ С.І. Я не знаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, це рішення комітету відповідно до Регламенту.

КУБІВ С.І. А, добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

ЛІЧМАН Г.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Магомедов.

Маріковський.

Марчук.

МАРЧУК І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан. Мовчан!

МОВЧАН О.В. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха – за.

Руцишин.

РУЦИШИН Я.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шевченко. Пішов.

Янченко.

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за, Дмитро Андрійович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Магомедов.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, я також – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Янченко. Дякую.

Є рішення, колеги. Рішення прийнято. Перенесено розгляд питання 7331 на завтра на 10-у.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, Олександр Валерійович. Дякую, Галина Ігорівна.

Колеги, дякую. Перепрошую за таку ситуацію. Бачите, будемо намагатися заздалегідь узгоджувати позицію органів виконавчої влади і незалежних регуляторів.

Дякую. Тоді чекаємо і представників Нацбанку і Мінекономіки, і Мінфіну з спільною позицією завтра до 10 ранку.

КОЗЛОВА. Добре. Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Переходимо до останнього питання порядку денного по суті, колеги, це представлення концепції Українського суверенного фонду, обговорення основних положень та новацій документа.

Олександр Олександрович Федоришин, будь ласка.

Я одну секунду, перед тим хотів подякувати Ганні Василівні і принести вибачення, що така ситуація виникла в принципі. Дякую.

Олександр Олександрович, будь ласка.

ФЕДОРИШИН О.О. Доброго дня, шановний Дмитро Андрійович. Доброго дня, шановні депутати. Я коротко передісторію цього питання, до якої ми долучилися з приходом Рустема Умерова до Фонду держмайна. Я десь буквально долучився в жовтні минулого року. Це мій такий майже перший досвід на державній службі. І хочу зазначити, що, в принципі, є певний такий фідбек зсередини, те, що, можливо, не бачимо на стратегічному рівні під час обговорення різних концепцій. То я зайшов на Департамент корпоративних прав і бачу, що в цьому випадку в департаменті близько 16 галузей, в яких представлені різні підприємства, якими управляє, зокрема, Фонд держмайна. У той же час штатна чисельність працівників близько 50 людей. Зрозуміло, що це працівники, вони не прийшли з бізнесу, вони весь час, там відсотків 90-95 – це люди, які працювали завжди в державному секторі, на державній службі і вони мають таке досить слабе розуміння

взагалі, як ведеться бізнес, тим паче не до кінця розуміють, які виклики відповідно поставлені, як має розвиватися та чи інша галузь.

Але це питання не лише Фонду держмайна, це питання, зокрема, і інших суб'єктів управління, яких у нас в державі налічується 89. Ці 89 суб'єктів управління, вони керують майже 3 тисячами 600 державних підприємств, які в цілому залишаються в державній власності і значна частина з яких уже передана до Фонду держмайна. В цьому випадку ми почали дивитися, які є моделі, які напрацювання в інших країнах. Подивилися спочатку власними силами, потім почали організовувати різні зустрічі з різними іншими країнами і зокрема через посольство, через канали, які нам забезпечувало Міністерство закордонних справ. Ми провели понад 30 зустрічей з різними суверенними фондами інших країн і побачили, що в них не тільки з Суверенним фондом, а і з органами влади інших країн, побачили, що в них іде точкове зосередження не на кількості, а на якості. Ми побачили, що більшість країн, зокрема країни Європи, до членства якої ми прагнемо, вони зосереджуються в переважній більшості від 30 до 100 державних компаній, які перебувають під централізованим управлінням, які залишаються у державній власності або стовідсотковій, або 50 плюс залишається стратегічно за державною власністю. І в цьому випадку мова йде якраз про ключові державні компанії, які покликані забезпечити розвиток або стабільність тієї чи іншої галузі.

Ми дивилися, як відбувається це централізоване управління, і бачили, що в різних країнах абсолютно своя історія, яка, мабуть, складається або в силу певної політики, яка ведеться на місцях, або в силу певних історичних, культурних, інших причин. І в цьому контексті побачили, що є абсолютно різні види таких фондів, таких організацій, які накопичують в собі державні активи. Це, зокрема, може бути і в цілому державне майно у вигляді рухомого, нерухомого майна, цінних паперів, інших майнових прав. Це можуть бути в тому числі і частки в державних компаніях, однак в переважній більшості мова йшла про невелику кількість таких фондів. І ми побачили, що в цьому контексті є декілька видів, зокрема, суверенних фондів – це стабілізаційний, пенсійний чи інший фонд національного розвитку. І в контексті, в канві всіх цих суверенних фондів ми побачили, що є, зокрема, в Сінгапурі, це, наприклад, ...*(Не чути)* в Малайзії, це приклад ...*(Не чути)* фонду, які зосереджуються на управлінні саме державними компаніями.

І, мабуть, тут найбільше мені завжди запам'яталося спілкування з сінгапурськими колегами, які ще в 1974 році, практично в лічені роки після створення їхньої країни, організували централізоване управління, організували під таким Суверенним фондом, який назвали ...*(Не чути)*, і вони надзвичайно пишаються тим, що вистачило і розуму, і

політичної волі, на що наголошував декілька разів, зосередити такі активи під однією парасолькою.

Тому, виходячи з цього, а також виходячи з того, що, в принципі, централізація функцій держави – це не лише якийсь концепт, це в тому числі і рекомендації ОЕСР та рекомендації МВФ. Ми спільно з командою напрацювали відповідно певний концепт, який сьогодні, зараз представляємо, який в тому числі увійшов до Плану дій України, який запропонований Єврокомісією, зокрема в контексті створення Суверенного фонду, в контексті створення Земельного банку та Фонду управління комерційною нерухомістю.

Ще передумови, чому це питання важливо, тому що, якщо дивитися в цілому, зокрема в контексті Фонду держмайна, то бачимо, що в переважній більшості відбувається ручне управління, приходять кожен новий керівник і він визначає, яким чином заводити йому менеджмент, які підходи безпосередньо до управлінських рішень застосовувати і так далі. Ми бачимо, що немає стратегічного такого напрямку, по якому би рухалася в цілому компанія або галузь. І так само це відбувається в контексті приватизації, коли ми деякі активи виставляємо з боку тої самої Ради з нацбезпеки є коментарі чи пропозиції, що давайте переглянемо, можливо, ми цю галузь будемо залишати в державній власності.

Тому в контексті цього масиву питань ми розуміємо, що майбутнє прийняття Верховною Радою законопроекту 5593-д, який в тому числі є однією з обов'язкових вимог наших європейських партнерів, він дуже важливий в контексті політики державної власності. Оскільки сама політика державної власності є однією з невід'ємних елементів і частин цього концепту, концепту Суверенного фонду, яка покликана забезпечити в цілому розуміння декількох речей.

Перше. Які саме галузі держава планує залишити собі, які державні компанії вона далі буде розвивати.

Друге. Є дуже важливе питання щодо ПСО, тобто публічних соціальних функцій або соціально-господарських зобов'язань, які покладені на ряд компаній. От у нас в управлінні є, наприклад, Центренерго. Центренерго, ми все намагаємося вивести його в прибуткову діяльність, однак воно виконує певну соціально-господарську функцію. Наприклад, таких речей, що на вихідні електроенергія коштує по меншій вартості, і відповідно інші генеруючі комерційні компанії, їм не вигідно виставлятися з певним продажем. Тому в цьому контексті є, зокрема, команда з боку Укренерго, які забезпечують, або, які дають відповідні доручення Центренерго вийти продати або вийти забезпечити певний об'єм електроенергії у вихідні, для того, щоб суспільство, воно не відчувало певного збитку.

В цьому контексті це не лише питання Центренерго, це питання Укрзалізниці, яка, зокрема, продає квитки по певним пільговим тарифам, та інших державних компаній, які повинні бути вирішені, зокрема в цьому великому документі, який буде називатися політика державної власності.

Хочу зазначити, що мої колеги, вони напрацювали, зокрема, перший драфт політики державної власності і само собою готові відповідно також пропонувати до обговорення. Але надважливо, мабуть, сформувати розуміння. Я дякую, що зустріч, так, ми її довго планували, вона врешті-решт проведена. Але, мабуть, дуже важливо, що зараз в контексті цих новин, які відбуваються, тому що, перейшовши у Фонд держмайна, не було от цього правонаступництва, був певний обрізаний формат, ...*(Не чути)* ти по суті починаєш все з чистого листа.

Тому дуже важливо, що от всі ці напрацювання, які є, щоб ми могли забезпечити в тому числі вам, зараз вони також передані відповідно і іншим колегам, для того, щоб цей стратегічний проект, що в ньому є доцільність, я до нього довго придивлявся, але ним зараз захопився і сподіваюся, що також ви знайдете відповідно те раціональне зерно і стратегічно держава до цього прийде. Але це колективна робота не лише якоїсь однієї особи, не лише якоїсь однієї організації, а в тому числі всіх ключових інституцій держави щодо цього.

І так, я закінчив на політиці держвласності. Чим важлива це політика держвласності, оскільки ми дивилися, якщо брати політику держвласності, вона в цілому може дати якісь загальні напрямки, але під кожен політику держвласті, якщо держава зосереджує в собі певні стратегічні активи, зокрема з інфраструктурною галуззю, з енергетичною галуззю, то під кожний цей напрямок має бути розроблена індивідуальна політика державної власності. Тобто в цій індивідуальній політиці, зокрема буде забезпечене розуміння, як буде розвиватися той чи інший державний актив або ті чи інші державні компанії. І це дозволить сформувати певні рамки, яких повинні дотримуватися, зокрема органи управління, які будуть знаходитися на цих організаціях, а також і це дотримання в яких буде слідкувати відповідний менеджмент...*(Не чути)*

_____. *(Не чути)*

ФЕДОРИШИН О.О. Так, на які буде зосереджений менеджмент, зокрема, в суверенному фонді.

Давайте тоді по слайдах. На 1991 рік, ми передивлялися, було в цілому в державній власності 123 тисячі, на сьогоднішній день, я сказав, що близько трьох тисяч 600

підприємств і їх цифра, в принципі, продовжує збільшуватися, оскільки на сьогоднішній день без прийняття змін до законодавства в нас ліквідація все ще простоює. І ми отримуємо також в державну власність російські компанії, за рахунок яких, в принципі, збільшується цей пул держаних активів.

З приводу причин, для чого нам потрібно переглядати і відповідно рухатися, я озвучив дві, ще зазначу третю, що на сьогоднішній день є також певна така стратегічна помилка, що в державі, зокрема, зосереджується, наприклад, у Фонді держмайна зосереджується відносно державних підприємств одночасно дві функції – це формування політики і реалізація політики, да. В цьому контексті не забезпечується певний баланс між комерційними інтересами компаній і так само відповідно до рекомендацій ОЕСР нам необхідно їх розмежовувати.

В контексті змін, які пропонуються, я вже озвучив щодо необхідності політики, затвердження політики в держвласності і в контексті створення суверенного фонду. Чому ми його назвали суверенний фонд? Тому що в 2008 році під егідою МВФ були надані, зокрема, рекомендації, на підставі яких має розвиватися корпоративне управління. В 2009 році це було затверджено в Сантьяго принципи, в Чилі. І ці Сантьяго принципи, вони лягли якраз в основу створення такої організації, яка називається Міжнародний форум суверенних фондів, також консультації, які ми проводили, також говорили щодо набуття асоційованого членства. І саме ця організація, на неї, зокрема, просять рівнятися наші різні партнери, з якими ми провели переговори. І, в принципі, в них коментар, що, якщо ви доєднаєтеся до нас, то ви вже перейдете на той топ-левел, який існує в країнах з більш розвиненою економікою.

Давайте, будь ласка, наступний слайд. Щодо бачення в цілому Суверенного фонду, чому він має саме відповідати. Ми розуміємо, що на сьогоднішній день, зокрема в Фонді держмайна, переважна більшість, наприклад, департаментів – це головні спеціалісти. На сьогоднішній день зарплата головних спеціалістів чистими, на руки – це близько 15-16 тисяч гривень. В цьому випадку немає абсолютно для людей якогось стимулу розвиватися, вивчати, працювати надефективно. Тому ми пропонуємо, зокрема, формувати таке бачення, що Український Суверенний фонд повинен складатися з топменеджменту, який буде не лише представлений в наглядових радах, в правлінні, а в тому числі будуть побудовані ті галузеві підрозділи або галузеві команди під кожен галузь, яка буде знаходитись під управлінням відповідно Суверенного фонду. Звичайно, мова йде про тих топменеджерів, які повинні заходити і працювати відповідно на ринкових умовах, на ринкових зарплатах.

Також ми говоримо про залучення інвесторів, тобто в процесі переговорів з різними суверенними фондами різних країн ми, зокрема, отримували запитання щодо того, які у вас там підходи щодо корпоративного управління. І в цілому акцентувалася на увага на те, що якщо у вас дійсно створюється така організація, якщо у нас дійсно буде уже прозорий, з цими стандартами корпоративної практики управління... налагоджені всі ці механізми, то, звичайно, в цьому випадку вони кажуть, висловлюють готовність інвестувати в Україну, тим паче від багатьох ми чуємо, що Україна, дасть бог, з швидкою перемогою стане надзвичайно привабливою для інвесторів. Проте і зараз такі країни зацікавлені в деяких мірах інвестувати.

І зниження рівня конфлікту інтересів між функціями держави – це, власне, те, що я кажу, що має бути розведено, зокрема політика залишатися політикою, комерційна активність і діяльність підприємств має бути чисто зосереджена на бізнес, без будь-якого політичного втручання.

Тому нашою командою там було напрацьовано перший драфт відповідного законопроекту про Суверенний фонд, де ми намагалися, зокрема, ці механізми розмежувати і всі ці обставини передбачити.

З приводу потенціалу збільшення вартості активів, долучалися, зокрема, колеги з USAID, Deloitte, долучалися інші консультанти, які брали участь безпосередньо в розробці цього концепту. То відповідно до їхніх розрахунків дійсно на прикладі ...*(Не чути)* фондів суверенних, який є в ...*(Не чути)*, який також у Малайзії, який є в Сінгапурі, то дійсно вони бачать, що потенціалу росту за 10 років щодо капіталізації, щодо збільшення вартості компанії – це від 2 до 5 разів.

Наступний слайд, будь ласка. Щодо мандатів, по мандатах є дуже важливе питання в контексті збереження економічної спрямованості. Оскільки майже 100 відсотків тих суверенних фондів, про які ми говоримо, вони кажуть, що: ми не соціально орієнтовані, ми виключно спрямовані на комерцію, на максимальний дохід, а соціальні функції виконують у нас інші державні компанії або відповідні агентства, які в них створені. Тому ви на цьому слайді можете бачити посередині те, що ми якось намагались поєднати це питання з тим, що раніше напрацьовувалося також у вигляді законопроекту на Верховну Раду щодо паспорта українця, економічного паспорта українця, то тут, звичайно, таке питання до обговорення.

Однак ми також цей випадок не виключаємо, говоримо, що в перспективі відповідного розвитку це також може бути. Але мандат суверенного фонду – це в першу чергу зростання відповідно активів державних компаній і забезпечення стабільності і прогнозованості розвитку відповідної тієї чи іншої галузі економіки.

Ми розуміємо, що буде певний стрес, неможливо зараз зібратися, консолідувати в один момент всі державні компанії, тому говоримо про певну еволюційну етапність розвитку суверенного фонду. На першому етапі це, можливо, консолідація близько 30 державних компаній, там на наступних слайдах ми їх покажемо, про що мова йде. І в наступному, якщо в результаті буде прийнятий відповідний законопроект, який визначить держава, що залишиться в державній власності, то, звичайно, в цьому контексті якраз ми будемо, держава буде орієнтуватися на те, що всі ці 100 плюс-мінус державних компаній зайдуть під управління Суверенного фонду і відповідно на цьому буде завершена його еволюція по консолідації портфелів.

Щодо системи управління, безумовно, що сам Суверенний фонд як, мабуть, ключова буде державна інституція, ключовий державний управитель, він повинен стовідсотково знаходитися в державній власності і в цьому контексті ми, звичайно, не рекомендували і не розглядали будь-яких варіантів щодо відчуження його часток. Однак, це теж питання до обговорення, оскільки деякі партнери, з якими спілкувалися, запитували щодо можливості такого розвитку подій.

Щодо ефективності та залучення інвестицій – це також цифри, які ви бачите на цьому слайді в нижній частині екрану, це також розраховані відповідно до діючої вартості активів, тобто діюча вартість цих 30 активів, які ми пропонуємо сконсолідувати на першому етапі, вона складає близько 45 мільярдів доларів на сьогоднішній день і відповідно до тих арифметичних розрахунків, які нам допомагали робити консультанти, протягом найближчих 5 років вартість таких активів при відповідних методиках управління, вона має зрости від 150 до 200 мільярдів. І відповідно за рахунок інвестицій, які мають також відбуватися і здійснюватися під час Суверенного фонду, ми прогнозуємо, що додатковий відповідно потенціал зростання має також мати місце протягом наступних 5 років. Будь ласка, наступний слайд.

Щодо горизонтів, для себе ми намагалися визначити не тільки еволюцію щодо консолідації активів, а еволюцію в цілому розвитку Суверенного фонду, як він мав би розвиватися. Бачимо тут короткострокову перспективу – 1-2 роки, середньострокову перспективу на 5 років. Безумовно, що в короткостроковій перспективі мова йде не лише про залучення інвестицій, мова йде в тому числі про втілення так званих швидких перемог, до яких, зокрема, можна віднести те саме питання щодо непрофільних активів. В нас практично кожна державна компанія ще успадкувала за радянських часів масу цих баз відпочинку, масу якихось сільських клубів, масу інших соціальних об'єктів, які не використовуються в комерційних цілях, на них нараховуються відповідні суми податкових зобов'язань, на них нараховуються відповідні витрати з утримання і щороку

ми бачимо у фінансових планах лише витрати на їх утримання. І це, повірте, такі багатомільйонні витрати, і це десятки мільйонів витрат на утримання тих чи інших соціальних непрофільних активів, які, в принципі, не пов'язані з компанією.

Так само щодо вирішення питання ПСО, яке я озвучив. Безумовно, що коли ми прогнозуємо майбутню генерацію доходу, це компанії в умовах війни, питання може стояти виключно про наповнення бюджету для сил оборони для стабілізації економіки. Тому знову ж таки тут питання економічного паспорта українця, яке ми бачили на попередньому слайді, ми відносимо на середньострокову або довгострокову перспективу, якщо таке відповідно політичне рішення буде прийнято.

Будь ласка, наступний слайд. Щодо критерій для державної власності. Тобто дуже важлива річ, як визначити, які активи мають залишатися, які активи мають, в принципі, приватизуватися у відповідних процедурах. В цьому випадку було запропоновано на першому етапі еволюції, зокрема, зосередитися на декількох ключових напрямках. Це, зокрема, енергетична безпека та незалежність, це критерій компаній з монопольною структурою, це критерій підтримки стратегічно важливих галузей і це критерій виконання цілей державної політики.

Я хотів би звернути увагу на те, що питання банківських установ, питання підприємств, які забезпечують національну безпеку і оборону, це не питання Суверенного фонду на ранніх етапах його еволюції. Тобто в цьому випадку ми якраз розрізняємо, тут в правій частині екрану ви бачите, що в портфель УСФ зокрема ми відносимо частину державних компаній, зокрема банк землі, фонд операцій з комерційною нерухомістю, і ми не відносимо зокрема п'ять державних банків, які є, не відносимо 10 компаній з оборонного сектору, і також ми акцентуємо увагу, що близько 70, за нашими підрахунками, некомерційних підприємств мають залишатися в державній власності, вони мають залишатися під іншими центральними органами виконавчої влади для того, щоб забезпечити ті чи інші функції, які необхідні для держави, для суспільства в цілому. Будь ласка, наступний слайд.

Щодо архітектури. Ми умисно залишили дві опції, в нас Рустем Умеров брав високі амбіції про те, щоб Фонд держмайна, він, це в опції Б, мав відповідно очолювати питання створення Суверенного фонду і ми відповідно також між собою проговорювали так історично, що відповідно Фонд держмайна потенційно як ключовий державний управитель міг би залишити від собою відповідне управління Суверенного фонду.

Однак більша увага нами зосереджена на опції А, безумовно, що це ключова стратегічна компанія, яка в рамках консультацій з усіма іншими ключовими акціонерами держави має бути в управлінні Кабінету Міністрів України. В цьому контексті ми

пропонуємо, оскільки вже нами напрацьована політика держвласності, Фонд держмайна може передати відповідні напрацювання для Мінекономіки для того, щоб Мінекономіки на засіданні уряду відповідно спільно з обговоренням з вами, шановні колеги, могло затвердити політику державної власності, яка буде прийнята після того як вже буде прийнятий законопроект 5593-д.

І щодо класів активів, тут, в принципі, в лівій частині, цілком зрозуміло, що, зокрема комерційні компанії, вони йдуть в портфель Суверенного фонду. Далі, якщо дивитися по вертикалі, то ми бачимо субхолдинги. Тобто це ті державні компанії, які також входять, які будуть в прямому підпорядкуванні вже Суверенного фонду. Ми бачимо також, що під Суверенний фонд ми не залучаємо фактично всі інші державні компанії, які тимчасово мають залишатися. Я це озвучив щодо попереднього слайду.

І з приводу самої моделі розвитку ФДМУ, то також ФДМУ планувалося максимально скоротити, зробити вижимку з нього чи приватизацією має займатися також комерційна організація, яка буде умовно агенцією з приватизації. Так само ліквідація банкрутства, це також мають бути окремі державні компанії, які мають, по суті, не дотуватися з бюджету, а відповідно здійснювати комерційну діяльність. Дякую.

Наступний слайд. На наступному слайді пропонується варіант по галузям з назвами компаній. Тобто, що може ввійти до портфелю УСФ. Ліва вертикаль – це питання енергетичних компаній. Єдине, що тут питання для обговорення, ми його окремо відмітили, що передача і розподіл відповідно до Третього енергопакету ЄС не може перебувати під одним суб'єктом управління. Тому тут треба буде визначитися стратегічно, яка з цих груп компанія або 1В, або 1С має відповідно відійти під портфель управління УСФ.

В цілому ми зосередилися, якщо бачите, на близько п'яти галузях, в які консолідували по відповідним напрямкам. І в цьому випадку за нашими підрахунками от перший етап еволюції, він може передбачати зокрема об'єднання близько 30 компаній.

Так, будь ласка, далі. Коли ми дивилися, шукали зокрема, а що в інших країнах чи є щось таке схоже не тільки на прикладі якогось Суверенного фонду, а чи є, зокрема, консолідація певних державних активів в рамках якоїсь спільної, великої державної компанії, як вони мають розвиватися.

Дійсно, є відповідні прототипи наших державних компаній, які присутні, які дещо більше, можливо, сконсолідовані в декількох одразу галузях, там видобувної і одразу переробної. І ми по прикладу таких компаній, наші консультанти нам допомагали, вони визначали, які мають саме стати ключові важелі розвитку тих чи інших державних

компаній відповідно до галузевого їхнього розподілу і за рахунок чого вони повинні відповідно забезпечити цю консолідацію і нарощування своєї капіталізації.

Тому на цьому слайді зображена інфографіка, по якій ми прогнозуємо, що на горизонті 10 років потенціал додаткового операційного прибутку повинен, зокрема, становити до 10 мільярдів на рік.

Будь ласка, наступний слайд. До речі, скажу, що додатково до цієї короткої презентації є більш ширша презентація, оскільки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це коротка презентація? (*Шум у залі*) Продовжуйте, будь ласка.

ФЕДОРИШИН О.О. Просто кожен слайд містить дуже багато інформації, він зроблений для презентабельності. Однак для тих, хто захоче розібратися, є більш розгорнута презентація. Тому, якщо будуть відповідні потреби, то, звичайно, мої колеги забезпечать...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Надішліть, будь ласка. Дякую.

ФЕДОРИШИН О.О. У нас наступний слайд: щодо формування доходу УСФ. Тут якраз те, за що будуть критикувати. Це таке, дуже болuche питання, оскільки ми в кожному зустріч, яку проводили, намагалися з'ясувати, як ви змогли запуститися, за рахунок чого, за рахунок чого ви маєте той топменеджмент, ви ж повинні йому платити відповідні зарплати і так далі. Ну, практично від усіх відповіді, що на перших роках у нас, дійсно, був бюджет проїдання, нам забезпечила держава кошти, хтось казав, від приватизації якихось активів, от ми завели одразу сюди кошти, в статутний капітал, це нам дозволяло відповідно існувати протягом року. Хтось казав, що держава виділяла з окремо стабілізаційного фонду відповідні надходження. І в цьому випадку, мабуть, потрібно визнати, що перший рік діяльності, він буде такий тяжкий в плані прийняття рішень щодо фінансування цієї компанії. Тобто в цьому випадку мова іде якраз про виділення коштів з держбюджету. Або якщо буде прийнято рішення щодо реалізації відповідних активів, то само собою за рахунок цього.

Проте ми, як бачимо тут, в правій частині зверху, робили прогноз про те, що, звичайно, в перший рік діяльності нам потрібно буде частину дивідендів спрямовувати на забезпечення функціонування самого суверенного фонду, проте з кожним наступним роком ця частина дивідендів, яка буде залишатися в суверенному фонді, вона буде зменшуватися. І ми відповідно з п'ятого року роботи бачимо, прогнозуємо, що лише один

відсоток від частини дивідендів, він залишатиметься в холдинговій компанії, це суверенний фонд для забезпечення її утримання. І також в нижній частині екрану ми по галузям, зокрема, зображували на сьогоднішній день яка ситуація є з чистим прибутком (збитком) і як вона має бути в середньостроковій перспективі протягом п'яти років.

Будь ласка, наступний слайд. В наступному слайді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Олександрович, я єдине попрошу вас потрошку підводити ризик, тому що я, чесно кажучи, сам маю через хвилин 7-10 іти.

ФЕДОРИШИН О.О. Це передостанній слайд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ФЕДОРИШИН О.О. На цьому слайді ми намагалися зобразити, зокрема, архітектуру, з чого має складатися суверенний фонд. Тобто в цьому випадку мова іде про організацію наглядової ради, яка має обиратися за участю Номінаційного комітету. Ці питання щодо обрання, щодо діяльності наглядової ради відповідно прописані в законопроекті, який буде пропонування до розгляду. І кожна галузь, яка ввійде під управління суверенного фонду, вона також, там буде вже варіюватися в залежності від питання доцільності, або там буде створюватися двоструктурне корпоративне управління у вигляді наглядової ради і менеджменту, або це буде по моделі, яка у нас зараз передбачена в Законі "Про акціонерне товариство" у вигляді ради директорів, де буде, в принципі, однорівневе управління.

І, будь ласка, завершальний слайд. У нас прогнозовані ось такі кроки, які знову ж таки ми десь там пропонували трішки раніше, сьогодні вони акцентовані на жовтень. Трошки слайд, мабуть, не оновився в останній момент. Тому, безумовно, що для запуску Суверенного фонду має бути декілька етапів. Це 5593-д, це питання політики і державної власності, це питання індивідуальних політик держвласності, це питання законопроекту про Суверенний фонд і це питання найбільш найболючіше – узгодження його портфелю, що має туди увійти. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую вам, Олександр Олександрович.

Значить, у мене одразу кілька рефлексій. Я це говорив пану Умерову, як виявилось, буквально в останній тиждень, напевно, його роботи у вас в фонді.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому я за вас трошки хвилююсь. Але в гарному плані, в гарному плані. Розумієте, в чому справа? От у вас взагалі як би центральний наріжний камінь цієї всієї історії – це політика державної власності, яка фактично вами далі формується на базі пріоритетів, мепінгу, оцінки, категоризації і так далі, і тому подібне. Я вам відверто скажу, ми від Кабміну, на жаль, не можемо дочекатися переліку об'єктів, заборонених до приватизації, стратегічних, і відповідно затвердження стратегічних галузей економіки вже більше трьох років. І моє побоювання полягає в тому, що от ваша гарна ідея, ініціатива і абсолютно правильний проект, він гальмуватиметься через те, що у нас і надалі не буде чіткого розуміння, які галузі стратегічні, які об'єкти лишаються в державній власності, які продаються. Тому що ви абсолютно правильно сказали, кожне керівництво нове приходить і починається знову з нуля як би перегляд і переусвідомлення.

Тому в мене просте... ну, коментар, пропозиція і побажання. Ви сьогодні це презентували на комітеті. У випадку, якщо буде призначений новий керівник, будь ласка, зацентруйте його увагу на цій проблемі. Ми підтримуємо цей акцент і скажемо, що ця проблема справді існує, і з новим керівником ми теж на цьому наполягатимемо. Що тут, якщо фонд хоче далі рухатися з цією концепцією, значить, вам треба знайти спільну мову з Кабміном для того, щоб буквально ногами проштовхати оці питання, по-перше, об'єктів, які були скасовані з переліку, по-друге, стратегічних галузей і пріоритетів. Без цього я просто не бачу сенсу взагалі рухатися, починати з фондом суверенним... з Суверенним фондом, тому що ми так і не будемо до кінця знати що туди потрапить, а що ні. І кожен раз, коли буде змінюватися або керівництво фонду, або керівництво уряду, з цього фонду буде щось випадати або щось буде додаватися. І тоді оці довгострокові стратегії, капіталізація активів, в результаті чого вони мають збільшитися на Х4, ну, про це... ми просто не будемо про це говорити.

Тому це моє особисте побажання, я думаю, що як би воно там не якесь надто космічне, але без цього, мені здається буде важко рухатися.

Я бачу, що Ярослав Іванович...

РУЩИШИН Я.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

РУЩИШИН Я.І. ... щоб стиснути час, я зачитаю, а ви на що зможете зреагувати, то зреагуйте, а як ні, то ми вам все одно надішлемо, те, швидше всього, ну, правда, багато запитань.

Перша річ. На фоні кримінального переслідування держуправлінців важко зрозуміти, кого можна буде залучити в якості топ-менеджменту в даному випадку. Але це таке більше риторичне запитання. І пропонована структура та, що була, не дуже зрозуміла. Навіщо в фонді і фінслужба, і юридична служба, ці всі речі мали б бути на рівні компаній. На цьому... можливо, у вас є відповідь на це запитання, то я б хотів почути також.

Деякі компанії також мають нести державну функцію. Ви це проговорили, про цю політик, наприклад, залізниця чи водоканали, там ціни часом менше. Але я, власне, зрозумів, що ви вже дали відповідь, вказавши, що має бути напрацьована оця політика, то ми будемо її чекати і подивимося, що там написано.

Суверенні фонди – це не про зростання вартості активів, це про майбутні покоління. Тут ані слова про зміну клімату та ролі Суверенного фонду в цьому. Непогано було б подивитися на норвезький досвід у даному... Як мінімум треба додати відповідність критеріям impact investment, інтегроване звітування не лише за фінансовими показниками. Тобто тут цифри є, а от цього трошки бракує.

Далі. Насторожує те, що створюємо ще один орган, даруйте буду так різко трохи говорити, напевно, жирними котами та вилизаними ...*(Не чути)*, це надбудова високооплачуваних дармоїдів. І хотілося б побачити, де і кого ми будемо скорочувати також.

ІРО, на мою думку, можна забути. Це знову ж таки моя думка. Хіба пробувати відновлювати фондовий ринок в Україні і запрошувати недержавні пенсійні фонди купувати акції. І тут саме, чому йдеться тільки про міжнародні фондові ринки? Чи не є роллю Суверенного фонду, власне, виводити активи на наш ринок капіталу, можливо, частково. Гаразд, частково, і в такий спосіб утворити фінансову суверенність для наступних наших поколінь.

Чому ми не можемо купити акції ПриватБанку чи українських лісів на нашій біржі під час ІРО? Нам конче необхідна нація власників, не наймитів – власників нам потрібна. І це якраз був би добрий інструмент у цьому напрямку. Ми не побачили цього, власне, в цій концепції, і тому прошу звернути на це увагу. Чому...

А, до речі, чому це не синхронізовано зі стратегією НБУ, бо в них про це якраз йдеться? НБУ... *(Шум у залі)* Дуже нехороше відчуття щодо втрати оперативного контролю у кризових ситуаціях. Те, що українська залізниця працює як напіввоєнізована

структура на прямому контакті з урядом, дуже врятувало і рятує під час війни. Якби це були наглядові ради і замовити послуги евакуації на ProZorro – якось стає моторошно.

Чи спроможні наші органи управління перейти від ручного управління, який є ганебний, власне, Суверенний фонд ніби має це поправити, до policy. От у вас там є, було ніби творення політик, а от, власне, чи ми на це спроможні. І це будуть постійні скандали, інсинуації, сварки, перетягування, примушування, підсиджування і таке інше.

Що каже Мінфін про забирання дивідендів з бюджету Суверенного фонду? І що з цими дивними правилами щодо обов'язкової прибутковості державних підприємств? У нас є державне підприємство Дрогобицька сіль, яке не може бути прибутковою просто, але воно повинно існувати. То я б хотів почути від вас також і цю політику.

Інша історія, багато активів та земель потребують рекультивації, екологічна катастрофа – і це все хочуть продати інвесторам. Але є закон, де власник, тобто держава має привести землю в первинний стан. Хто це фінансує, коли сам завод, наприклад, мертвий? Суверенний фонд мав би це зробити і, можливо, тут варто залучати донорські кошти у цьому напрямку також.

Мені подобається, коли наводять лише чисті красиві приклади: сінгапурської ... *(Не чути)* Ви про Малайзію говорили, але ви не говорили про найбільший скандал, у часі корупційний, так, Малайзійський фонд суверенний, де розікрали чи не 1 мільярд приблизно коштів. І я би сказав, що ми дещо стоїмо до цього, до Малайзії, ніж до Сінгапуру, у нас трохи інші історичні реалії.

І тому люди, які створюють та управляють фондом, складуть так звану нову касту, даруйте за той такий кримінальний вислів, "смотрящих" от. І це дуже легко підважити. Маєте, що сказати, кажіть, я вам це все одно перешлю.

ФЕДОРИШИН О.О. Давайте декілька речей. З приводу структури, так, як я по порядку записував.

Ми промоделивали декілька варіантів, як має виглядати Суверенний фонд нижче рівня менеджменту, да. Тобто в даному випадку, які мають, зокрема, бути підрозділи, за які відповідальні. І тому, безумовно, коли ви говорите, що мають бути якісь інші фінансові або юридичні, або економічні підрозділи, це якраз мова про повноцінне функціонування будь-якої холдингової компанії, яка є багатогалузевою, яка буде мати в управлінні ряд інших державних компаній. І в цьому випадку вони повинні забезпечувати здійснення функцій контролю і допомагати, зокрема, тим галузевим підрозділам, які будуть формувати політику і слідкувати за її реалізацією по тим компаніям, що входять в портфель Суверенного фонду.

Щодо Норвегії. Норвезький пенсійний фонд, він був по суті чи не першим, одним із перших тих, з яким Фонд держмайна проводив консультації. По норвезькому пенсійному фонду, історію його чи його приклад в діючих економічних умовах України досить складно перейняти, оскільки мова йде про те, що норвезький пенсійний фонд, він в основному живе за рахунок профіциту бюджету, і в основному він вкладає в іноземні цінні папери. Ми зараз якщо змоделюємо те, що створимо Суверенний фонд і будемо вкладати в іноземні цінні папери – це кимось буде сприйнято як виведення коштів за кордон. Це також буде певною мірою критика. Тому ми в першу чергу орієнтуємо на те, щоб не виводити, а, навпаки, залучати інвестиції як внутрішні, так і зовнішні.

Щодо управлінців. Ми зокрема в більш розгорнутих матеріалах, які... другою презентацією, там наводиться приблизна штатна чисельність, яка має бути, і приблизні розміри заробітної плати, які мають забезпечуватися в Суверенному фонді. Однак ми розуміємо, що якщо ключові, коли Україна вже дійде до цього етапу еволюції, що ключові державні компанії, вони відійдуть з міністерств, з інших відомств, підуть під управління Суверенного фонду, коли вже Україна забезпечить ліквідацію близько двох третин державних компаній, які собою являють... *(Не чути)*, тобто вони є по суті пустими, діяльності як такої не здійснюють. І коли Україна вже дійде до етапу приватизації в якійсь повній мірі, то, само собою, під управлінням держави не залишатиметься такого великого масиву, який на сьогоднішній день, і, само собою, потреба в існуванні таких підрозділів, які забезпечують управління державними компаніями, зникає. Тобто це також десь воно на рівні бюджету має бути збалансовано, що частина відповідно витрат на утримання таких державних службовців зникне.

Щодо IPO. В презентації і також я декілька раз озвучував, що ми плануємо зокрема залучення інвестицій з-за кордону, в тому числі розглядається такий варіант щодо збереження у власності держави не стопроцентного пакету акцій, а щоб по мірі етапу розвитку забезпечити залучення іноземних або внутрішніх інвесторів шляхом додаткової емісії акцій, тобто, можливо, там продавати 1-2 відсотки. Це, до речі, питання, воно неодноразово обговорювалося на прикладі Укрпошти, Укрзалізниці, які би ...*(Не чути)* забезпечили додаткове їм фінансування. Але, безумовно, що всі ці історії не потрібно забувати, що має бути в державі збережений ключовий пакет. На сьогоднішній день в сучасних реаліях Закон "Про акціонерні товариства" – це три четвертих, тобто не 50 плюс, а навіть 75 плюс, тому що в інших історіях ...*(Не чути)* серйозне управлінське рішення держава не проведе. І це також само собою, якщо це запустити, це запустить внутрішній фондовий ринок, в принципі, консультації щодо цього ми також проводили з Національною комісією з цінних паперів.

Щодо Укрзалізниці. Ви навели приклад в умовах війни, то, мабуть, треба також наводити інший приклад соціальної відповідальності бізнесу, який досить сильно активізувався і багато соціальних функцій, в принципі, виконував в кризовий час і зараз виконує. Тому так само Укрзалізниця, вона перший час буде залишатися під управлінням держави, якщо буде йти на державну політику. І в кризових умовах ми розуміємо, що ті соціальні функції, які повинні будуть виконані, вони будуть забезпечені. Я по стратегії НБУ єдине що, ну, не готовий зараз комунікувати, оскільки ми банківський сектор не брали. Нащо наголошували наші колеги увагу з Мінфіну і з МВФ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу, є рука у Мовчана Олексія Васильовича. Будь ласка, Олексій Васильович.

МОВЧАН О.В. Чуєте мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, так.

МОВЧАН О.В. Значить, у мене наступний коментар. Дивіться, я загалом підтримую ідею створення Суверенного фонду як єдиного центрального органу, який би займався управлінням державною власністю або прибутковим управлінням. Власне, але ця концепція, вона... Я в жодному разі не хочу образити пана Олександра, але вона мені нагадує гіперлуп. Пам'ятаєте, була така реформа і плани, тому що воно не пов'язане з реальністю. Не тому, що це ідея погана. Дивіться, я просто бачив вже дуже багато законів, ініціатив. Я бачив... це вже у нас я сьогодні думав – це п'ятий керівник Фонду держмайна і у нього буде якась своя адженда. І кожен приходить зі своїм баченням, зі своїми ідеями, хоче показати, що він новий, що він інноваційний.

Але в нашому законодавстві і в наших реаліях, воно все взагалі по-іншому написано і по-іншому працює. І коли ти починаєш працювати не з презентаціями, з консультантами Делойт американськими, а з керівниками департаментів Мінфіну або інших, да, наприклад, НБУ сьогодні знесли розгляд законопроекту на комітеті тільки через якусь одну поправку. А коли ми говоримо про доходи від дивідендів 1,5 мільярда доларів, да, у нас державні компанії приносять до державного бюджету, то і Мінфін, і МВФ, і всі інші, вони фігурально гризуть глотку за такі ініціативи. І це можна подивитися, як проходить реформа корпоративного управління. Відповідь – ніяк, тому що конфлікти ідеологічні навіть на рівні міжнародних партнерів, тобто МВФ і ЄБРР з ОЕСР вони мають різні думки щодо того, якою має бути реформа.

Тому я вважаю, я переконаний, що це корисна презентація, яку ви зробили і дослідження, яке ви зробили. Я вважаю, що треба починати, треба робити маленькими кроками, створювати Суверенний фонд. Спочатку з одним там Нафтогазом, з однією компанією, потім, додаючи туди інші, вирішуючи проблеми ПСО, вирішуючи проблеми підзвітності, відповідальності наглядових рад, дивідендів, як це має бути записано в законодавстві, вирішуючи питання державних підприємств, як організаційно-правової форми. Ми, наприклад, зараз у нас проходить робоча група в комітеті по ліквідації Господарського кодексу і це реформа просто настільки складна, і ці всі радянські підходи, вони так глибоко вкорінені в нашому законодавстві, що ти не можеш просто прийняти там, створивши суверенний фонд, зробити хороший інститут європейського або там американського зразка. У тебе все одно вийде, знаєте, як в анекдоті, вийде "москвич". Тобто як би ти не намагався зібрати на заводі "москвич" чи "фольксваген", чи "феррарі", у тебе все одно буде "москвич".

Тому я до чого, давайте створювати Суверенний фонд, це важливий крок в реформі корпоративного управління. Просто, я думаю, що реалістично треба як би охолонути, вибрати те, що можна зробити і робити маленькими кроками, маленькими порізами великі речі, і потім інші покоління полісімейкерів, вони будуть це повторювати або розширяти. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо не заперечуєте, буквально один коментар. Дякую, пане Олексію.

Я на початку виступу наголосив, що це питання не ініціативи там Фонду держмайна, ми можемо там лише дати імпульс, а далі безумовно тут, якщо концепт сприймається, наскільки ми комунікуємо, то ніби як він симпатичний для всіх. То тут, безумовно, що потрібна колективна генерація усіх зусиль і з боку Верховної Ради, і з боку уряду, і з боку Офісу Президента для того, щоб якщо зміни, вони вітаються, то ці зміни дійсно реалізувати з часом.

В контексті того, що в нас тут складувались ментальні і історичні приклади, то тут просто до самих нас питання, чи хочемо ми щось змінювати. Якщо, безумовно, що ні, то так ця історія і залишиться. Але я переконаний, що якраз сьогодні найбільш, мабуть, вдалий момент, коли європейські партнери вони очікували в плані України якраз побачити такі нестандартні і стратегічні зміни. І вони, в принципі, в цей план змін, коли був включений концепт суверенного фонду, ними він був сприйнятий. Тому я думаю, що під їхніми рекомендаціями, пропозиціями цей проект, в принципі, реально реалізувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кицак, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Шановні колеги... Ну, добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, Людмила Анатоліївна, на вас закінчимо, тому що в нас ще питання "Різного". Я тут попрошу або Олексія Васильовича, або Дмитра Давидовича провести замість мене "Різне", бо я маю бігти, на жаль, на зустріч.

Будь ласка, Богдан Вікторович.

КИЦАК Б.В. Колеги, я б не був так категоричний відносно даної концепції, на то вона і концепція для того, щоб окрасити якісь рамки, куди ми хочемо там рухатись і, в принципі, демонструвати всьому світу, в якому напрямку йде наша країна. Тому що, якщо ми будемо генерувати рішення для того, щоб наша Україна, конкретно держава фактично там... була в ролі такого доганяйла європейських країн або там провідних лідерів, то це безкінечна історія. Якщо ми будемо генерувати рішення наперед і йти, як то кажуть, в ногу з часом, то відповідно в нас є трішки інші шанси для того, щоб вирівнятися із світовими лідерами.

Знову ж таки, зрозуміло, що... Наприклад, я собі там чітко побачив, що є там певні рішення, які для того, щоб запустити цю всю історію вперед і, зокрема, і в нашому комітеті, я думаю, що якщо ми візьмемо на себе, скажемо так, своєрідну роль лідера для того, щоб ... (*Не чути*), або, як казав Дмитро Андрійович, протоптувати ногами в Кабміні, то відповідно фактично всі рішення в нашій державі вони так і приймається, коли є хтось хто проходить цю дорогу.

Тому я би закликав всіх колег навпаки долучитися і грати роль лідера, щоб комітет рухав це питання. Тим паче у нас є аж цілий законопроект, який може це все запустити просто в роботу, який лежить в 2021 року і там жодним чином не рухається, хоча він в першому читанні вже там був підготовлений.

Тому, в принципі, з даною концепцією можна рахуватися. Зрозуміло, що буде багато позицій та правок для того, щоб його вдосконалювати. Але меж для досконалості ніколи немає, але як робочий варіант його можна брати і далі доводити його до логічного завершення і робити перші кроки в цьому напрямку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Буймістер, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я два питання порушу.

Перше. Я подивилася на набір активів і просто хочу, щоб ми дуже чітко, як-то кажуть, не завищували очікувань насправді від такої концепції. Те, що розроблена концепція, окей, дійсно, треба обговорити з майбутнім керівництвом Фонду державного майна. Але я як постійний учасник засідань регулятора з питань енергетики та житлово-комунальних послуг можу сказати, що основною перепоною на шляху до реалізації концепції по енергетичним активам буде механізм публічно-суспільних обов'язків, який сьогодні покладений якраз на ці компанії, які віднесені до енергетичного сектору генерації, зокрема державної форми власності. І поки не буде політичного рішення найвищого рівня позбутися механізму PSO, жодних інших процесів інвестиційної привабливості та інших запущено просто-напросто не буде. І жодного ринку, і ринкових відносин, ми тоді не зможемо про це говорити. А це рішення буде не Суверенного фонду, це буде рішення НКРЕКП, і я знаю, бо я цим займаюся вже багато років, що ми сперечаємося з регулятором постійно, що нам потрібно змінювати підходи до граничних цін, змінювати підходи до механізмів PSO. На сьогодні поки що такої політичної волі немає. Тому на папері виглядає це добре, але в житті, на превеликий жаль, у нас є політичні і регуляторні перепоони, які не дають це зробити.

Тому, яким чином це буде вирішувати Суверенний фонд, мені на сьогодні важко сказати. І більше виглядає просто як перевішування активів на новостворену структуру, але без зміни економічної суті, принаймні по низці активів, які я щойно назвала.

Доопрацьовувати потрібно, я пропоную, якщо є бажання і якщо є, дійсно, можливість обговорити по складових, до енергетичної складової готова долучитися всіляко, адже питанням займаюся з 2019 року. Тому можу і досвідом поділитися, і напрацюваннями, але знову ж таки тут питання не в тому, під ким висить Енергоатом чи Укргідро, а в тому, яким чином регулятор підходить до формування тарифів і механізмів PSO. Плюс є дуже багато питань ринку незбалансованого енергетичного нашого. Тому тут насправді процеси оці бюрократичні: передача активів з залишенням державної форми власності, - вони можуть тільки затягнути цей процес, а не прискорити його, як ми всі з вами сподіваємося. Це такий основний ризик, який я хочу окреслити.

І у мене організаційне питання. Пане голово, ми будемо голосувати те питання, яке я попросила, щоб я розуміла, чи мені чекати, чи ні? Тому що в мене завтра дуже рано початок, а в мене вже ніч глибока.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Робочу групу, давайте це проговоримо в "Різному" зараз.

Я тоді попрошу Ярослава Івановича підстрахувати і продовжити ведення засідання комітету в якості голосуючого, бо я мушу бігти. Я думаю, що це, Ярослав Іванович, якраз... Будь ласка.

РУЩИШИН Я.І. Дякую.

(Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я озвучу. Колеги, я думаю, що ми, в принципі, всі питання цікавлячи нас задали. Хотів подякувати.

КУБІВ С.І. Я би хотів пару слів, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді, будь ласка.

КУБІВ С.І. Дивіться, шановні колеги, коли би це презентувалося, наприклад, в 2019 році або до війни, то це можна було прийняти як не тільки візію, яку сьогодні я бачу, це візія. Тому що сьогодні йде війна. Сьогодні ми не зуміли за два роки війни перевести промисловість на військові рейки. Ми не зуміли виконати ту функцію, яку вимагає Закон про воєнний стан.

Я би радий, я, пане Олександр, вас знаю, я дивився вашу цю... абсолютно ви інтелектуально, досвідчено і дуже гарно представили матеріал. Але я би вам порадив також поїхати в Дніпро, в Одесу, трошки подивитися на сході, зайти на підприємства. Ви знаєте, тому що, я без образ, але не можна на майбутньому починати свою доповідь, що от всі державні службовці самі собі заперечуєте, які працюють на 11, 12, 16 тисяч, це ви сказали, що це некомпетентні люди не в прямому, а в такому стані, що тих людей треба міняти, вони поняття ніякого не мають. Ви знаєте, коли нам один колега, який зараз в міжнародному розшуку, на одному із підприємств показували, як буде йти приватизація, вона закінчилася малою приватизацією, яка була зроблена там трошки до нього, коли він став керівником фонду.

Значить, я би порадив: а) дійсно, філософія і теоретичний матеріал, який ми сьогодні почули, коли би ми не були в стадії війни з москалями, це підходить. Я би цей матеріал прийняв як візію, щоб багато не говорити.

Друге. Кабінет Міністрів сьогодні не готовий навіть до філософії тої візії. Або назвіть, хто готовий.

І третє. Я повністю підписуюся під словами своїх колег, які виступали, і пан Ярослав, і пан Олексій, і пані Людмила, і пан голова наш Дмитро.

Тому що, шановні колеги, сьогодні будувати те, що ми не знаємо, що сьогодні буде з війною, що із військовою галуззю, коли у нас на сьогодні формується бюджет і дефіцит 29 мільярдів доларів, розумієте, ми так говоримо, що ніби у нас все нормально, що у нас все окей, трошки я би по-іншому те бачив. І на майбутнє, коли ми будемо слухати такі матеріали, вони повинні базуватися на SWOT-аналізу на відповідну конкретну дату.

А за вас, я просто нас слухає багато держслужбовців, в тому числі наш секретаріат, я би вам, шановні колеги держслужбовці, всі би подякував за ту роботу під час війни і під час COVID, тому що ви за мізерну зарплату своєю людяністю підтримували нашу державність, нашу економіку. І просто ми показали в світі, що українці – це сильна нація. Я, дійсно, хочу вам подякувати за роботу. І знищувати держслужбу – це дуже просто, а знайти людину, яка працювала, шановний пан Олександр, 27 років у бізнесі приватному, я не прийшов звідкись. Я просто говорю, ми не маємо права відноситися до наших держслужбовців з таким словом і з такою оцінкою, з якою ви почали.

Я готовий з вами зустрітись, попрацювати і сказати конкретно свою думку на базі SWOT-аналізу і розвитку взагалі держави як такої. Дякую.

Веде засідання секретар Комітету РУЦІШИИ Я.І.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степан Іванович.

Людмила Буймістер, ще рука висить, чи це прохання про слово, чи...

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні, це залишилось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, дякую дуже.

Шановні колеги, нам треба за результатами обговорення ухвалити рішення взяти до відома інформацію щодо представлення концепції Українського суверенного фонду, обговорення основних положень та новацій документа.

Прошу голосувати.

Буймістер Людмила Анатоліївна. Буймістер!

Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Кисилевський – за.

БУЙМІСТЕР Л.А. Взяти до відома. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За. Два – за.

Кицак.

Колтунович.

Кубів. Кубів!

Лічман Ганна Василівна.

Магомедов Муса Сергоєвич.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук Ігор Петрович.

МАРЧУК І.П. Я – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан Олексій Васильович.

МОВЧАН О.В. За. Мовчан – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин – за.

Таруга.

Шевченко.

Янченко Галина Ігорівна.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, рішення прийнято. Дякую.

Переходимо до "Різного", шановні колеги.

Дуже вам дякую. Дякую.

У нас в "Різному" питання щодо проведення у листопаді/грудні 2023 року спільно з Асоціацією високотехнологічних підприємств "КОСМОС" та Радою з космічних досліджень НАН України Національного круглого столу за темою: "Космос для повоєнної відбудови та відновлення економіки України. Стратегічні орієнтири та пріоритети".
Лист...

БУЙМІСТЕР Л.А. Ярославе Івановичу, а можемо ми ще раз глянути в "Різному" моє питання і відпустити мене? Будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, то це наступне після... А швидше відпустити вас?

БУЙМІСТЕР Л.А. Ну да, бо мені потрібно ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я пропоную, Людмила Анатолівна, пропоную за це проголосувати, напевно, тут обговорення не буде. Це лист від нашого колеги Сергія Тарути про це і тому пропоную рішення одразу ж для того, щоб голосувати. Я думаю, колеги, не настоюватимуть на обговоренні.

За результатами обговорення пропоную ухвалити рішення щодо проведення спільного з Асоціацією високотехнологічних підприємств "КОСМОС" та Радою з космічних досліджень НАН України Національного круглого столу за темою: "Космос для повоєнної відбудови та відновлення економіки України. Стратегічні орієнтири та пріоритети" з відкритою датою, орієнтовно листопад/грудень 2023 року. Прошу голосувати.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Маріковський.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. Маріковський – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Марчук.

МАРЧУК І.П. Марчук – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха. Немає.

Руцишин – за.

Таруга.

Шевченко.

Янченко.

ЯНЧЕНКО Г.І. Колеги, я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято. Дякую.

Тепер питання Людмили Анатоліївни. На базі підкомітету з енергетичної безпеки Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг створюється парламентська робоча група з розробки Національного плану дій та змін до законодавства України у сфері реагування на радіологічні, хімічні, бактеріологічні та ядерні загрози.

На засіданні 1 листопада члени підкомітету підтримали кандидатуру народної депутатки України Буймістер Людмили Анатоліївни в якості співголови. Рішенням Комітету з питань економічного розвитку можемо підтримати зазначену кандидатуру.

Одразу голосуємо чи маємо обговорити щось, Людмילו Анатоліївно? Голосуємо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Якщо ні в кого немає питань, то можемо голосувати.

ЛІЧМАН. Це не наш предмет відання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, це не наш предмет відання?

Пропонуємо делегувати від нашого комітету. Прошу голосувати тоді.

Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кицак.

Колтунович.

Кубів.

КУБІВ С.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лічман.

Магомедов.

Маріковський.

Марчук.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В. За.

МАРЧУК І.П. За. Марчук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан.

МОВЧАН О.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталуха.

Руцишин – за.

Тарута.

Шевченко.

Янченко Галина Ігорівна.

ЯНЧЕНКО Г.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято. Дуже дякую.

Питання "Різного"...

БУЙМІСТЕР Л.А. Дуже дякую вам, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу зголоситися, якщо ще хтось в "Різному" хтось має? Немає.

МОВЧАН О.В. Я би просив... Я дуже коротко. Там по Фонду держмайна ми заслухали якось десь півтора місяця назад звіт Фонду держмайна, але не заслухали Рахункову палату по цьому звіту за 2022 рік. Рахункова палата досі не надала нам звіт про звіт. Це процедурне питання, але воно важливе, тому що Рахункова палата більш детально перевіряє, що Фонд держмайна подав на комітет. Тому я би просив, щоб ми від комітету зробили звернення і задали їм питання, де все-таки цей звіт про звіт, тому що вони мали протягом двох тижнів направити, після розгляду його на засіданні Рахункової палати мали направити на комітет, але так нічого і не було. Тому давайте, короче да, треба просто направити їм листа. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Потребує це питання, надсилання запиту, голосування?

МОВЧАН О.В. Я не думаю, що за це треба голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякуємо. Тоді від комітету дамо доручення протокольне надіслати запит.

МОВЧАН О.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Чи є ще питання в "Різному"?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Ярослав Іванович, дозвольте, будь ласка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, прошу.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, вітаю всіх. Наступний тиждень їдемо в Житомир, з багатьма вже поспілкувався, якщо з кимось ще не встиг, я вибачаюсь, то запрошуємо

разом з Богданом Вікторовичем на Житомирщину. Наша традиційна нарада по індустріальним паркам, яку ми проводимо, і відвідуємо промислові підприємства, які є на Житомирщині. 14, 15, 16 листопада, хто бажає, дайте знати, будь ласка, ми вам деталі особисто направимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Заохочую всіх бути і сам з радістю долучуся. Я думаю, що письмово всіх повідомимо, щоб не було подвійних трактувань.

Немає питань більше у "Різному"?

Дуже дякую.

Комітет оголошується закритим.